

Voorstel aan de gemeenteraad

Portefeuillehouder

Van der Zwan

Datum collegebesluit

8 september 2020

Opsteller

Marion Mulder

Registratie

GF20.20076

Agendapunt**Onderwerp**

Voorstel scenario's begroting 2021

Voorgesteld besluit

1. Een keuze te maken uit één van de drie scenario's.
2. In te stemmen met het procesvoorstel om uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021 besluitvorming voor te bereiden over gewenste ambities en investeringen en de hiervoor benodigde financiële ruimte en bijsturing.

Inleiding

Onlangs is gebleken dat bij de Perspectiefnota 2020 een onjuiste beginstand is gehanteerd voor het meerjarenperspectief 2021-2024. Over analyse van de aard en omvang van het probleem, alsmede over de benodigde inspanningen om dit in de toekomst te voorkomen, is een separaat traject met uw raad afgesproken.

Dit voorstel heeft als doel om uw raad in positie te brengen om te kiezen uit een aantal scenario's. Zodat wij uw raad en de toezichthouder tijdig een ordentelijke (meerjaren)begroting kunnen voorleggen.

Het college heeft een voorkeur voor scenario 3. Dit scenario is ook uitgewerkt in een nieuw (voorlopig) meerjarenperspectief. In dit scenario richt de bijsturing zich op een perspectief begroting 2021 dat aansluit bij de uitkomsten van de Perspectiefnota 2020.

Hier hoort wel een vervolgproces bij om uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021 besluitvorming voor te bereiden voor gewenste ambities en investeringen en hiervoor benodigde financiële ruimte en bijsturing.

Hierdoor is er meer tijd en ruimte voor uw raad om een zorgvuldig vervolgproces te doorlopen. Helder is dat het in dit vervolgproces noodzakelijk is om keuzes te maken over ambities én bijsturingen (verhoging inkomsten, verlaging uitgaven).

Beoogd effect

Beoogd effect is om uw raad in positie te brengen om verantwoorde afwegingen te kunnen maken over enerzijds ambities en investeringen en anderzijds over bijsturingen in beleid en budgetten die nodig zijn om financiële ruimte te creëren voor deze ambities en investeringen vanuit een gezond en realistische meerjarenperspectief.

Argumenten

- 1.1 *Vanuit de rol van uw raad, kaderstellend op zowel inhoud als budgettair, is het aan de raad om een keuze te maken op welke wijze de raad wil bijsturen op de correctie begroting 2021 en mogelijke aanvullende bijsturingen benodigd voor toekomstige ambities en investeringen.*

Mogelijke scenario's:

Scenario 1

Nu niet bijsturen en een meerjarenperspectief presenteren van een tekort van bijna € 3 miljoen.

*Voordeel: gewenste ambities en investeringen kunnen doorgang vinden.

*Nadeel: de hiermee gemoeide ombuigingen worden hoger. Ook risico dat gemeente onder preventief toezicht komt.

Scenario 2

Nu bijsturen niet alleen tot niveau uitkomsten Perspectiefnota maar ook benodigde investeringsruimte creëren voor gewenste ambities en investeringen.

*Voordeel: gewenste ambities en investeringen kunnen nu doorgang vinden

*Nadeel: op heel korte termijn besluiten nemen over mogelijk pijnlijke bijsturing.

Scenario 3

Nu bijsturen tot niveau uitkomsten Perspectiefnota 2020 en op korte termijn, uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021, de benodigde investeringsruimte creëren voor gewenste ambities en investeringen.

*Voordeel: op korte termijn voldoende bijsturing voor ordentelijke begroting en voor zaken die door moeten gaan. Geen zware keuzes zonder zorgvuldige voorbereiding

*Nadeel: sommige gewenste ambities en investeringen worden uitgesteld

- 1.2 *Het college heeft een voorkeur voor scenario 3. Dit scenario zorgt voor een gezond en realistisch meerjarenperspectief en biedt de ruimte voor een zorgvuldig vervolg: een afwegingsproces van ambities, investeringen en bijsturingen door uw raad.*

Uitgangspunt van dit scenario is om bij de uitkomsten begroting 2021 uit te komen op de uitkomsten van de Perspectiefnota 2020. Deze uitkomsten laten vanaf 2022 een tekort zien door het wegvallen van de extra bijdrage voor jeugd. Een tekort van ongeveer de hoogte van deze weggevallen bijdrage (€ 8,5 ton). Bij de Perspectiefnota is besloten dit tekort zichtbaar te houden in het meerjarenperspectief. Dit blijft voor het college ook het uitgangspunt voor het perspectief bij de begroting 2021.

Gezien de mutaties van de algemene uitkering én de noodzakelijke uitzettingen in de begroting 2021 verwachten wij dat er een bedrag van maximaal € 1.8 miljoen

zal moeten worden bijgestuurd. Het gaat hier om een richtinggevend voorstel. Uw raad beslist hierover definitief bij de vaststelling van de begroting 2021.

Wij stellen hiertoe de volgende **bijsturingen** voor bij de begroting 2021:

Resterende investeringsruimte na amendement	739	727	677	677
Verduurzaming gemeentelijke huisvesting (wettelijk verplicht) uitstelbaar	0	348	348	348
Structurele exploitatieruimte inzetten	800	800	800	800
Vervroegde afwaardering gebouwen jaar uitstellen	-351			
Totaal ombuigingsvoorstel	1.188	1.875	1.825	1.825

De kanttekeningen bij deze voorgestelde bijsturingen staan onder risico's en kanttekeningen.

Voorlopig meerjarenperspectief begroting 2021

In onderstaande tabel treft u het nieuwe (voorlopige) meerjarenperspectief aan van de (meerjaren)begroting 2021.

Uitgangspunt is een perspectief gelijk aan de uitkomsten van de Perspectiefnota 2020. Het weerstandsvermogen kan incidenteel worden ingezet voor egalisatie resultaten; binnen het weerstandsvermogen is ruimte voor dergelijke onvoorziene risico's.

Benadrukt wordt dat de cijfers in dit gepresenteerde voorlopige meerjarenperspectief nog zullen muteren. De reden dat wij nu nog geen volledig eindbeeld kunnen geven is gelegen in het feit dat de voorbereiding van de begroting 2 weken is verschoven door het nadere onderzoek naar de aard en omvang van administratieve fout. Doordat dit twee weken later start gaat het college zich inzetten om ook de septembercirculaire nog in de begroting 2021 te verwerken. Normaliter kan dat niet. Door de twee weken vertraging zullen er nog mutaties volgen die betrekking hebben op de benodigde kapitaalslasten, op de voorzieningen, de compensabele BTW op afval en riolering en tussentijdse winstnemingen grondexploitaties. Hierdoor zullen de cijfers in onderstaande tabel nog kunnen veranderen. Wij verwachten echter dat het eindbeeld van de begroting eenzelfde perspectief laat zien als de uitkomsten van het Perspectiefnota 2020.

In onderstaande tabel ziet u de voorlopige cijfers en nieuwe uitkomsten begroting 2021.

Voorlopig meerjarenperspectief begroting 2021

Uitkomsten perspectiefnota 2020	467	-720	-762	-778
Correctie begroting 2021				
Correctie begroting 2021	-1.060	-2.771	-2.613	-1.981
Gecorrigeerd meerjarenperspectief				
Nieuw beginsaldo begroting 2021	-593	-3.491	-3.375	-2.759
Mutatie algemene uitkering	562	1.396	608	413
Mutatie september circulaire	PM	PM	PM	PM
Mutaties begroting O&O	-462	-371	-338	-451
Mutatie kapitaallasten	PM	PM	PM	PM
UITKOMSTEN begroting 2021	-493	-2.466	-3.105	-2.797
OMBUIGINGSVOORSTEL				
Resterende investeringsruimte na amendement	739	727	677	677
Verduurzaming gemeentelijke huisvesting (wettelijk verplicht) uitstelbaar	0	348	348	348
Structurele exploitatieruimte inzetten	800	800	800	800
Vervroegde afwaardering gebouwen jaar uitstellen	-351			
Totaal ombuigingsvoorstel	1.188	1.875	1.825	1.825
NIEUWE UITKOMSTEN begroting 2021	695	-591	-1.280	-972
Inzet weerstandsvermogen (berekend tov uitkomsten perspectiefnota 2020)			518	194
NIEUWE UITKOMSTEN begroting 2021 (met inzet weerstandsvermogen)	695	-591	-762	-778

- 2.1 *Uw raad kan alleen in positie gebracht worden om verantwoorde afwegingen te kunnen maken als u een helder inzicht hebt in enerzijds uw gewenste ambities en investeringen en anderzijds inzicht hebt op welk beleid en welke budgetten uw raad wil bijsturen om de benodigde investeringsruimte te creëren.*
- Dit vraagt om een zorgvuldig en transparant vervolgproces waarbij uw raad voldoende tijd en ruimte heeft om besluitvorming voor te bereiden en aan te geven hoe uw raad in dit proces betrokken wil zijn. Wij zullen hiertoe graag met (een vertegenwoordiging van) uw raad een zorgvuldig proces voorbereiden.

Risico's of kanttekeningen

1.1 Bij elk scenario is het van belang dat er sprake is van een hoog risicoprofiel zeker in het sociaal domein

Er zijn gewenste ambities en investeringen. Maar er zijn ook risico's. De ramingen in het sociaal domein zijn gebaseerd op een hoog risicoprofiel. De budgetvraag van het sociaal domein kan komende jaren nog steeds toenemen. We zien toename zorgvraag in de WMO en hoge kosten in Jeugd. Ook de effecten van Covid-19 op het sociaal domein en mogelijke andere terreinen zijn nog niet scherp en niet structureel vertaald.

Daarnaast zijn er ook andere risico's zoals de schommelingen in de algemene uitkering, de effecten van de Covid-19, de effecten van stikstof en PFAS en mogelijke effecten van de Brexit die bijdragen aan het hoge risicoprofiel.

1.2 Het college heeft een voorkeur voor scenario 3 met een aantal bijsturingsvoorstellen. Deze hebben beperkte impact op de samenleving op de korte termijn.

1.2.1 De investeringen waarvoor uw raad niet gekozen heeft - bij het amendement van uw raad bij de Perspectiefnota 2020- worden niet opnieuw afgewogen bij de begroting 2021 maar op zijn vroegst bij de Perspectiefnota 2021.

Het betreft de bij de Perspectiefnota 2020 voorgestelde bijdragen in exploitatie Thialf, het Fietsplan en het Economisch beleid. Hier is door uw raad bij de Perspectiefnota 2020 niet voor gekozen.

Voorstel is om de hiervoor gemoeide investeringsruimte nu in te zetten voor bijsturing begroting 2021. De benodigde financiële ruimte kan bij de Perspectiefnota 2021 opnieuw worden gecreëerd indien dit gewenst wordt door uw raad. Hiertoe zullen nieuwe bijsturingen van beleid en budgetten noodzakelijk zijn.

In het vervolgproces zullen wij mogelijke bijsturingen in beeld brengen. En daarbij ook de effecten op de personeelsomvang van de gemeente in beeld brengen. Waar keuzes van de raad of externe factoren leiden tot aanpassing van de formatie bewegen de personeelskosten (inclusief overhead) hierin mee. Bijvoorbeeld bij Participatie is de formatie afgebouwd toen het aantal cliënten afnam.

Overigens vinden in het verlengde van de ervaringen met het Berenschot-formatieonderzoek op verschillende onderdelen formatiecalculaties plaats. Daar zullen wij u over informeren. Daarnaast heeft de organisatie de taakstelling om de formatie van de flexpool op te vangen. Ook de taakstelling op digitalisering wordt de komende jaren gerealiseerd.

1.2.2 Verduurzaming van de gemeentelijke huisvesting is verplicht maar uitstelbaar

De verduurzaming betreft de wettelijke verplichte minimaal benodigde verduurzaming. Wettelijk per 2050. In ons beleid uiterlijk 2030. Gezien de knelpunten in de huidige huisvesting alsmede de wens van uw raad over de raadszaal is het wenselijk om ook de verduurzaming tegelijkertijd op te pakken. Is nu uitstelbaar maar op termijn onontkoombaar. Dit vraagt in de (nabije) toekomst om de benodigde financiële ruimte hiervoor alsnog te creëren.

1.2.3 De vervroegde afwaardering van de gemeentelijke huisvesting uitstellen heeft geen structureel effect

Uitstel wordt voorgesteld om een bestendige gedraglijn te kunnen opstellen voor waardering activa als onderdeel van het strategisch accommodatiebeleid. Vraagt dus nu bij de begroting 2021 ook niet om eenmalige investering voor afwaardering.

1.2.4 Het inzetten van de Structurele ExploitatieRuimte (SER) is in de Financiële Verordening vastgelegd.

In artikel 5 van de Financiële Verordening is de inzet van de Structurele Exploitatieruimte geregeld. Indien uw raad deze SER opnieuw wil vullen betekent dit dat bij de Perspectiefnota 2021 ook hiervoor financiële ruimte moet worden gevonden. Dit is een keuze en geen verplichting.

Communicatie en participatie

Boodschap	Doelgroep	Via welk middel	Door wie	Wanneer
Bijsturing nodig voor ordentelijke begroting	Inwoners	Persbericht	College en raad gezamenlijk	Na collegebesluit

Financiën

De vertaling van dit voorstel zal plaatsvinden in de begroting 2021. Deze begroting wordt ter vaststelling aan uw raad voorgelegd op 9 november 2020. Dit voorstel heeft derhalve geen financiële consequenties.

Bijlagen

Geen

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,

de secretaris, de burgemeester,

de heer J. van Leeuwestijn de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

De raad van de gemeente Heerenveen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 8 september 2020

gelet op,

de benodigde bijsturing van € 1.8 miljoen op het meerjarenperspectief door correctie begroting 2020 als gevolg van een administratieve fout

Besluit

1. Een keuze te maken voor scenario:
 - a. in te vullen na het in de raadsvergadering genomen besluit.
2. In te stemmen met het procesvoorstel om uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021 besluitvorming voor te bereiden over gewenste ambities en investeringen en de hiervoor benodigde financiële ruimte en bijsturing.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers

de heer T.J. van der Zwan